

CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

Hod V.

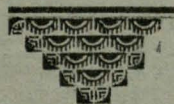
Wilnia, 15 Sakawika 1932 h.

Nr. 3.



„NIE ADNYM CHLEBAM
ŻYWIE ČAŁAWIEK, ALE ŪSIA-
KIM SŁOWAM, ŠTO WYCHO-
DZIC Z WUSNAŪ BOŻYCH“.

(Mat. 4—4).



ŽMIEST № 3.

- 1). U 10-vja ŭhodki śmierci Ant. Lawickaha (Jadwihina Š).
- 2). Ma Wialikdzień.
- 3). Śledam za Chrystusam.
- 4). Dzieja majej myśli, serca i woli.
- 5). U čużynie.
- 6). Unijackaja seminaryja ŭ Dubnie na čeść św. Aŭca Piusa XI.
- 7). Za majo žyta mianie nabita.
- 8). Što kažuć Francuzy ab našaj Baćk auščynie.
- 9). Z biełaruskaj niwy.
- 10). Braty Bielarusy.
- 11). Z relihijna-hramadzkaŭ žyćcia.
- 12). Roznyja cikawaści.
- 13). Wilenskija nawiny.
- 14). Paštowaja skrynka.
- 15). Kutok śmiechu.

WIALIKAPOSNYJA REKOLEKCYI DLA WILENSKICH BIEŁARUSAŭ — KATALIKOŭ

sioleta adbuducca ŭ dniach 14, 15 i 16 sakaŭnika ŭ kaściele św. Mikałaja (zaw. św. Mikałaja 8). Rekolekcyjami budzie kirawać Magistar nowicyjatu Aŭcoŭ Maryjanaŭ u Druŭ a. J. HERMANOWIČ MIC. Pačatak rekolekcyjnych ćwičeńniaŭ u paniadzielak 14 sakaŭnika a hadz. 5-aj papaŭdni.

„CHRYSĆIJAŃSKAJA DUMKA“

BIELARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIS

Wychodzić raz u miesiac.

„CHR. DUMKA“	KAŠTUJE:
na hod . . .	4 zał.
na paŭhodu	2
na 3 mies.	1
na 1 „	0,50

ABWIESTKI ŽMIAŠČAJUCCA
tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć:
celaja bačyna 40 zał., 1/2 bačyny
20 zał., 1/4 bačyny 10 zał., 1/8 ba-
čyny 5 zł.

Asobny numar kaštuje 20 hr.

ADRAS REDAKCYI I ADMINISTRACYI:

Wilnia, zawułek św. Mikałaja Nr. 8 kw. 3.

(Wilno, zauł. św. Mikołaja 8—3)

Redaktor pryjmaje ad 9—12.

CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIS.

WYCHODZIĆ RAZ U MIESIAC.

Hod V.

Wilnia, 15 Sakawika 1932 h.

Nr. 3.

*Usim našym supracoŭnikam, čytačom i špahadčykam pasyłamem Wialikodnyja pažadanni
WIASIOŁAHA I ŠČASLIWAHA ALLELUJA!...*

U10-yja ŭhodki śmierci Ant. Lawickaha (Jadwihina Š.).

(24.II.1922 — 24.II.1932).

24.II. siol. h. minula dziesiac hadoŭ, jak u litoŭskaj klinicy ŭ Wilni, pryniaŭšy św. św. Sakramenty, rasstaŭsia z hetym świetam biełaruski piśmieŭnik Antoni Lawicki.

Woś-ža z pryčyny hetych uhodkaŭ biełaruskaha piśmieŭnika, na čeść jahonaj świetłaj pamiaći, pamiaščajem tut choć hetych niekulki ŭwahaŭ.

Pieradusim musim adznačyć, što „Chryścijanskaja Dumka“ maje asabliwy abawiazak udziačna ŭspomnić Ant. Lawickaha. Sprawa woś u čym. „Chryścijanskaja Dumka“ swaim charaktaram i metami žjaŭlajecca ŭ prostaj linni duchowaj naslednicaj biełaruskaj katalickaj časopisi „Biełarus“, jaki wychodziŭ u Wilni ad 1913 h. da 1915-ha, a jakoha praz niekatory čas Ant. Lawicki byŭ faktyčnym redaktaram.

*

Ant. Lawicki pachodziŭ z staradaŭnaj biełaruskaj katalickaj ŭšlachty. Radziŭsia ŭ 1869 h. u dwary Dobaŭnia, Mahiloŭskaj hub., dzie baćka jaho służyŭ za ekanoma.

Z Dobaŭnia baćki maładoha Antoniaha pierajechali ŭ dwor Piaršai, Mienskaj hub. Adhetul jezdziŭ jon na nawuki: ŭspierša ŭ himnaziju ŭ Miensku, a pašla ŭ Maskwu na uniwersytet, na lakarski addziel. Lakarskich adnak nawuk nia skončyŭ, pierašoŭ na nawuki aptekarskija, skončyŭšy jakija, pracawaŭ u aptecy ŭ Radaškawičach. Adnak dziela słabaści zdaroŭja pracu ŭ aptecy pakinuŭ i ŭ 1897 h. pierajechaŭ u swoj ułasny falwarak, niedaloka ad Radaškawič, u Karpiaŭku, dzie zajmaŭsia haspadarkaj.

Kali ŭ 1906 h. paŭstała biełaruskaja hazeta „Naša Dola“, a chutka pašla jaje „Naša Niwa“, Ant. Lawicki pieraważna prabywaŭ u Wilni i pracawaŭ u hetych hazetach. U „Našaj Niwie“ byŭ jon literaturnym kiraŭnikom. U 1913 h., jak my ŭžo ŭspaminali, pracawaŭ Ant. Lawicki, jak redaktar, u „Biełarusie“.

Uwieś čas wajny i rewalucyi Ant. Lawicki prabywaŭ u Miensku, dzie byŭ dušoju hurtka biełaruskich dziejačoŭ. Prymaŭ učaście ŭ 1917 h. u Usiebiełaruskim Zjeździe i ŭwajšoŭ, jak siabra, u skład Rady Biełaruskaj Narodnaj Respubliki.

Ale nadmiernaja praca i ciażkija warunki žyćcia padkasili jaho siły. U jaho akazalisia suchoty. Ad 1918 h. Ant. Lawicki čuŭsia susim drenna i prabywaŭ pieraważna ŭ špitali, dzie ŭrešcie ŭ 1922 h. i addaŭ Bohu dušu. Pachawany na wilenskich mohiłkach Rosa.

*

Ant. Lawicki pisaŭ pad mianiuškaj Jadwihin Š. Pačaŭ pieršyja swaje kroki stawić na niwie biełaruskaj literatury jašče ŭ 1891 h. U hetym hodzie wydaŭ u Maskwie drukam pierakład swoj na biełaruskiju mowu rasiejskaha apawiadaŭnia Haršyna „Syhnaŭ“. Nastupnyja jaho twory ŭžo ŭ Wilni pabačyli świet značna paźniej: „Dzied Zawała“ (1910), „Biarozka“ (1912), „Wasilki“ (1914) i „Uspaminy (1921).

*

Pisaŭ Jadwihin Š., za wyniatkam wieršawanaha „Dzieda Zawały“, prozaj. Forma jahonych tworaŭ — heta karotkija apawiadaŭnia, bajki, nowelki, a žmiest — roznyja prajawy horkaha žyćcia biełaruskaha. — ad surjoznych da śmiachotnych.

U tworach swaich Jadwihin Š., moŭ u lustry, wyhladaje, jak čystaj wady mastak. Praz swaje twory jon biešpasredna nie prawodzić ani ideałaŭ nacyjanalnych, ani sacyjalna-palityčnych, ale tolki ŭ sapraŭdy mastackaj biełaruskaj formie maluje abrazki biełaruskaha šeraha žyćcia. I woś hetym jon służyŭ biełaruskaj sprawie i hetym zasłużyŭ sabie ŭ biełaruskaha narodu niešmarotnuju sławu...

NA WIALIKDZIEŃ.

Hołasam mahutnym zabrymieli zwony,—
Pa błakitnym niebie, ũ blesku sonca koes,
Paliliš ũračysta radasnyja tony, —
Bo Chrystos pamioršy ũ treci dzień uskros!

*

Wieciarok wiaśniany z radašci spiwaje,
Ptušak pieraliwy jmkucca ũ wyšyniu,
A wiasna na liry himn Chrystu iברה,
Hoža prybiraje kraskami ziamlu.

*

I ty, ludzki rodzie, ranami Chrystusa
Zbaŭleny ad brechu, zrok ũzniasi uwys!
Ŭdziačnaju malitwaj dobruamu Jezusu
Sercam i dušoju horača mališ!

*

Hołasam mahutnym hrymiac siafnia zwony,
Pa błakitnym niebie ũ blesku sonca kos,
Ljucca uračysta radasnyja tony, —
Bo Chrystos, naš Zbaŭca, ũ treci dzień uskros!

STARHIEJ PIAJUN.



Kaz. Swajak.

5)

Dzieja majej myśli, serca i woli.

VIII. Pieršyja hady świačćenstwa. Kamai.
Kluščany.
(1915).

6—VII.15. Rd 31 maja adpraŭlaju ũžo Im-
šu światuju, spawiadaju, wystupaju na ambo-
nie ũ imia božaje. Strašna robicca pry myśli
ab tym, jak daloka mnie da praŭdziwaha afiar-
nika Chrystusowaha. Adnu maju paciechu tol-
ki. Čuju, što Boh jość pry tak trudnych wa-
runkach miłašci majej, — što Jon mianie ũs-
pamahaje, nia bačučy na ũsiu brydu majho
hultajstwa duchowaha. Ci na darozie postupu
bliżej da Boha zrabiu ja choć šah upierad? —
Nia wiedaju. Ci nazad adyšoŭ? — Nia wieda-
ju... Cely dzień sychodzić niejaka skorańka
i biaz nudy. Bohu dziakuju, što ja nidzie i ni-
koli nie spznaŭ, što heta „nuda.“ Mnie nudna
nia było. Kab chacieŭ, ja ũsiudy mohby żyć,
raźwiwajučy tyja talenty, jakija dobry Boh zliŭ
na mianie. Wiedaju, što jany jość. Biaduju,
što jany dalisia mnie na zdziek, bo ja mała
starajusia raźwić jch u duchu božym.

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam.

Z łacinskaj mowy pieraklaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.
Kniška treciaja.

R a ż d z i e ł X V I I.

Usie našy kłopaty Bohu paručyć treba.

1. Synie, dazwol rabić mnie z taboju, što
zachaču: Ja wiedaju, što patrebna tabie.

Ty dumaješ pa čalawiečamu dy sudziš
pawodle taho, kudy Ciabie kłonić nachił twój.

2. Praŭdu, Panie, Ty kažaš. Bolšy dahlad
Tvoj nada mnoju, čymsia ũsio, što ja moh-by
sabee wykłapatać.

Slaba staić toj, chto nie paručyŭ Tabie
ũsich swaich kłopataŭ.

Panie, niachaj-by tolki wola maja ščyraya
i praŭdziwaja ũ Tabie supacyla, a rabi, što
chočaš sa mnoju.

Bo-ž tolki dabrom budzie toje, što zro-
biš Ty mnie.

Kali zachočaš pakinuć mianie ũ ciemry—
budź bahasłaŭleny, kali zachočaš, kab byŭ ja ũ
światle — budź uznoŭ bahasłaŭleny. Kali za-
chočaš mianie paciešyć — budź bahasłaŭleny,
kali i ũ kłopaty kinieš mianie — budź adnoł-
kawa zaŭsiody bahasłaŭleny.

5—VIII. 3-ha žniŭnia pryjechaŭ na swoj
wikaryjat u Kamai. Bielaruś ščyraya. Nawiet
razhawarycca inačej trudna. Kašcioł padobny
da niejkej krepasći z siarednich wiakoŭ. Pro-
baš čalawiek załaty. Pakulšto jašče ničoha nie
rablu. Chadžu ũ les, ahladaju miejscy, paznaju
ludziej. Naahuł zdajecca, što tut drenna nia
budzie. Pracy jość. Adna biada: nia maju, dzie
swaich knižkaŭ padzieć. Trochi ciesna. Ale
inačaj być nia moža. Treba prywyknuć.

Myśli sumnyja nie pakinuli mianie. Zda-
jecca mnie, što duchoŭnaja starana majho żyć-
cia zmaleła. Myślu laniwa. Bielaruśščyna żywa
mianie interesuje. Balić mnie surca, jak čuju
žarhon tych, što choć kinuć mowu rodnuju
na karyść čužoj. Ale ja nikomu nia kidaju-
sia z šwaim pohladam na hetu sprawu. Mahu
ja mylicca pad tym uzhladam, što bielaruska-
ja mowa zawajuje sabie prawa miž narodaŭ,
ale nihto mianie nie prakanaje, što bytcam
my haworym rasjejskim žarhonam. Heta pra-
ciŭna i našaj historyi i našamu bytawomu pa-
čućciu.

4—IX. Jašče ab wajnie. Bolš hodu ũžo
lijecca kroŭ cełaj Eŭropy. Šyracca hoład i po-
šašci, šaleje ahon, rabunak — a kančatku nia-
doli nia widać. I što zrabilasja čalawieku, hor-
damu z swajho rozumu, pyšnamu z apanawaŭ-

3. Hetkim, synie, treba być, kali chočaš iŝci za Mnoju.

Treba, kab ty byŝ takim achwotnym ciarpiec, jak i radawacca.

Adnolkawa treba lubić biadu i halitu, jak i bahaćcie z dastatkami.

4. Panie, achwotna strywaju ũsio, ŝto tolki zrobiŝ Ty sa mnoju.

Adnolkawa prymu z rukj Twajej dobreje i złoje, saŝodkaje i horkaje, wiasiołaje i sumnaje, dy za ũsio, ŝto trapicca mnie, dziakawać budu Tabie.

Ŗcieraży mianie ad koźnaha hrechu — a nia budu pałochacca ŝmierci i piekła.

Aby tolki nie adkinuŝ mianie Ty na wieki, dy nia wykasawaŝ z knihi ŝyćcia, a turboty, jakija daŝ-by Ty mnie, nia byli-b mnie ŝkodnymi.

R a z d z i e l X V I I I .

Biedy dačasnyja, za prykladam Chrysta, trywać treba ciarpliwa.

1. Synie, Ja z nieba zyŝoŝ dzieła twajho zbaŭleńnia: uziaŝ na siabie biadu-niadolu twaju nia dzieła nieabchodnaŝci, a z lubowi k tabie; kab nawućyŝsia ty ciarpliwaŝci dy ũ daćasných biedach trywaŝ nie narakajućy.

Bo ad chwiliny naradźeńnia Majho, aź da kanćatku na kryży — chapala mnie dawoli bolŝ trywać.

Ťyŝ ja ũ wialikaj niastaćy rećaŝ daćasných: ŝmat nasłuchaŝsia narakańniaŝ na sia-

bie, ździek i kryŭdu lahodna ciarpieŝ, za dabro — niaŭdziaćnaŝ mieŝ, za cudy — bluźnierstwa, zakidy ũsialakija za nawuku.

2. Panie, dzieła taho, ŝto Ty byŝ ciarpliwym u ŝyćci swaim, daskanalna wypaŝniajućy zahady Aĵca swajho — treba, kab i ja mizerny hreŝnik pawodle woli Twajej ŝyŝ ciarpliwa i dzieła zbaŭleńnia swajho nios ciaźar hetaha chutka minajućaha ŝyćcia, pakul sam Ty hetaha zachočaŝ.

Bo chacia ciapieraŝniaje ŝyćcio nadta ciaźkoje, cierz lasku Twaju moźna adnak ŝmat tutaka zasłuźycca — a pryklad Twój dy ŝlady ŝwiatých Twaich robiac niaduźaŝci naŝyja bolŝ mahćymymi dy jaŝniejŝymi.

I bolŝ paciechi ciapier, ćymsia niekaliŝ u Starym Zakonie byŝo, kali waroty niabiesnyja byli zaćynienyja i na'ť ŝlach da nieba byŝ ciomnym, niewiadomym, kali tak mała chto dumauŝ ŝukać niabiesnaha waładarstwa.

A i tyja nawat, ŝto tady sprawiadliwa ŝyli i byli-b zbaŭlenyja, — pierad mukaju Twajeju dy wykupam ŝmierciaju ŝwiatoju — nie mahli ũwajŝci ũ waładarstwa niabiesnaje.

3. O, jak mnie treba dziakawać, ŝto zachacieŝ pakazać Ty mnie dy ũsim wiernym ŝlach praŭdziwy i dobry da wiećnaha Twajho waładarstwa!

Bo ŝlach naŝ — ŝyćcio Twajo i ŝwiatoju ciarpliwaŝciu jdziom my da Ciabie, da apoŝniaj mety naŝaj.

Kali-b Ty nia byŝ pierad nami dy nie nawućyŝ nas—chto-ź imknuŝsia-b iŝci za Taboju?

nia pryrody! Ciź dabru wynachodaŝ i pracy pakaleńniaŝ dzieła cywilizacyi sudźany byŝ taki sumny kaniec?! O, złoŝ hibućajaja, ŝlapaja ty straŝenna! Tak zaŝsiody: ŝto ćalawiek prawaj rukoj zbuduje, lewaj starajecca ŝwiarnuć—i to ũ imia lepŝaje budućyny... Ironija! Kazaŝ-by za mora ŝlozaŝ. krywawych moźna kupić sabie ŝćaŝciel...
Wajna ćapiła ũžo i naŝ kutoćak ziamli. Z swajho pasadu pryjechaŝ ja ũ rodnuju staronku ũ Kluŝćany na fest. Tutaka mianie i zachapili wypadki. 30-ty lipieŝ prajŝoŝ spakojna, choć u pawietry ũžo wisiela bura. Ciaźkaŝć niejkaja ũsim udzialaŝsia. Ja kazaŝnie mowiŝ. Mimawoli konćyŝ ŝlawami: „Z Boham budziem ŝyć i pamirać!“ Wiećaram paćaŝsia chutki adŝtup rasjejskaha wojska. Widać byli blizka paźary: znak, ŝto apoŝnija rady rasjejcaŝ nieŭdałoćku. Praz usiu noć bystry adchod kawaleryi. Ureŝci znikli kazaki, zapaliŝy ũ miastećku adzin damok i zrabiŝy pierapud. Ludzi wynasili i wywazili dabro, chawalisia ũ les. Nastala ũ kancy ciŝ, ciaźkaja ciŝ. Dzie-niadzie pralatali kazaki piarunom. Kala hadziny 2-ej pryŝli pierŝyja niemieckija razjezdy. Amal biaz strełu byla zaniata ũsia parafija. Pad adnej tolki wioskaj zhinula kolki ćalawiek kazakoŝ.

Nad Wialjoj bitwa. Hrymiac harmaty biaz upynku. Kolki tam biady i hora ludcam, toj

tolki asudzić moźyć, kamu dałosia heta samomu pierazyć. Kaliź ŝlitujeŝsia, o Boźa, i dasi spakoj usim, chto wadzicca, zabyŝysia zakonu Twajho najwyźŝaha?!

9—X. Prasunulasia ŝmat wojska praz miastećka i wioski. Naćawali, brali, hłumili i sami ũspamahali, hledziaćy na biadotu naŝaha sialanca. Chto ŝlića, kolki pieranios jon na swaich plaćach praz historyju swajho bytu! Pieraniasieć peŭna i kaniećnyja paŝledy hetaj wajny. Ale ŝlozy kociacca, widziaćy ũsio, ŝto ciarpieŝ i cierpieć bielarus — muźyk. Ťyćcio takoje ũ biazładździ i nerwoznaŝci rodzić dziŭnyja nastroi duchowyja. Adzin tutaka dastaŝ niejkaj manii paboźnaŝci i praćućcia. Časta wielmi hawaryŝ ab ŝmierci. Paćaŝ wieryć u swaje sonnyja wizii, zwolna zhubiŝ zusim paradak u swaich myŝlach. Kaniec jaho trahićny. Kinuŝsia, jak zwaryjaciely, na adnaho huzara, kaťory daŝ pa im ahoŝ, kładućy trupam na miejsey. U apoŝnich hadzinach prad wypadkam usio maliŝsia, haworaćy, ŝto „ũžo ćas jahony pryŝoŝ“.

22—XI. Tutejŝy parafijalny chor abchadziŝ sioŝnia dzieŝ swajej patronki, ŝw. Cecylii — iĵadnaćasna ũhodki swajho isnawańnia. Chor hetaj pijaŝ na majej prymicyi. Maje jon

O, skolki ludziej astałosia-b daloka, kali-b nia bačyli jany Twaich jasnych prykładaŭ!

Woś i ciapiery my styniem, čuŭšy stolki cudaŭ i nawukaŭ Twaich: a što-ž było-b, kab nia było henaha światła jści za taboju?

R a z d z i e ł X I X.

Jak trywać kryŭdy i jakija znaki sapraŭdnaje ciarpliwaści.

1. Što-ž heta takoje, ab čym haworyš, Synie? Pakiń skarżycca, zwažajučy na muku Maju i światych.

Jašče nie zmahaŭsia ty aź da krywi (Żyd. 12, 4).

Małoje susim, što ty cierpiš, kali paraŭniać z tymi, što tak šmat ciarpieli, što tak šmat byli spakušanyja, tak šmat biady strywa-li i hetak šmat prabawanyja byli na roznyja sposaby.

Dyk treba tabie hladzić bolš na toje, što ciarpieli inšyja, kab lahčej strywać swaje boli maleńkija.

I kali tabie nie zdaducca jany nadta maleńkimi, uwažaj — ci heta nia dzieła twajej nieciarpliwaści.

Adnak ci małyja, ci wialikija jany buduć — hladzi, kab strywaŭ ich ciarpliwa.

2. Čym lepš padhatuješsia da ciarpieńnia, tym razumniej budzieš dziejać i tym bolšaja budzie twaja zasłuha: lahčej na't budzie trywać, kali mužnym budzieš.

Nie każy: nie mahu strywać ja hetaha ad takoha čalawieka dyj nia treba mnie try-

wać takich rečaŭ; wialikuju kryŭdu jon mnie robić dy stawić taki zakid, ab jakim nikoli jania dumaŭ, ale ad inšaha ja achwotna strywaŭ-by i to stolki, skolki pawodle mianie treba było-b.

Nierazumnaja takaja dumka, jakaja zusim nie zwažaje na cnotu ciarpliwaści, nie hladzić na taho, chto kališ ukaranuje ciarpliwaść našuju, a tolki zahladajecca na čalawieka, što kryŭdy zrabiŭ, dy na kryŭdy henyja.

3. Nia budzie toj sapraŭdy ciarpliwym, chto ciarpieć choča stolki, skolki ūwažaje potrebnym dy ad taho, ad kaho jamu chočacca.

A sapraŭdy ciarpliwy nie hladzić na toje, ad kaho jamu dawiałosia ciarpieć — ci ad staršaha, ci ad roŭnaha sabie, ci ad niźšaha za siabie, ci ad dobraha dy światoha čalawieka, ci ad chitraha dy błažaha.

A nia hledziačy zusim na ūsie twory — kali-b tolki j skolki nia było henych supraciŭnaściami, jakija jon sustrakaje, usio heta z pardiakaju prymaje z ruk Bożych i hladzić, jak na wialikuju karyść dla siabie.

Bo-ž ničoha takoha maleńkaha niama ū Boha, kab dzieła Jaho strywanaje, minula-biez naharody.

4. Dyk budź hatowym zmahacca, kali chočaš pieramohi.

Biez baračby nie dastanieš karony ciarpliwaści.

Kali nia chočaš ciarpieć — zrakaješsia karony.

Kali adnak chočaš hetaj karony, dyk muźna zmahajsia, trywaj ciarpliwa.

u sabie mnoha ludziej ščyra pabožnych i dobrych śpiewakoŭ. — Lublu ja jaho i dzieła taho jšče, što mnoha jon kaštawaŭ mnie myśli — i aproč taho nia čurajecca bielaruskaści.

Pierš-najpierš była pramowa ab žyćci światoj Cecylii — z adkazam na waźnaje pytańnie, čamu św. Cecylia ličycca patronkaj katalickaha śpiewu. „Z pieśniaŭ św. mučanicy — śpiawački (tak mowiŭ pramoŭca) — dajšoŭ da nas adzin hłyboki matyŭ: „Serca ma-jo, o Boža, chaj budzie čystym!“ Dajeć jon nam wierny adkaz, čamu św. Cecylia jość patronkaj kaścielnaha śpiewu. Znać świataja śpiawačka miała hłybokaje paniaćcie taho charastwa najwyšejšaha, što pačatak biare ad Tworcy strojnaha, nieabjomliwaha świetu. Pad zahadam taho niaziemskaha charastwa, wiała jana swajo žyćcio — čystym i ū koźnym momencie pieknym. Da henaha niaziemskaha, duchowaha charastwa patrapila jana nakłanić i Waleryjuša swajho zaručnika. Jasna, što takaja wysokaja i tak čystaja miłaść, musila zradzić pieśniu, — pieśniu, katoraje strojnaść trudna wyjaśnić, harmoniju katoraj tworać chory aniołaŭ. Pijała świataja śpiawačka, bo jaje serca rwałasja z miłaści da Chrysta. I heta adna pryčyna, dzieła katoraj św. Cecylia jość patronkaj światych śpiewaŭ.

Aproč taho katalickaja pieśnia maje asnowaj ciarpieńnie — mučanictwa. Relihijnaja pieśnia heta pieśnia żywaja, u tym značeńni, što wydajeć učućcio ludzkoje wielmi žyćciowym — u blizkim zwiazku z žyćciom. A meta našaha žyćcia ziemskaha heta žyćcio wiečna je ū niebie. A daroha tudy ciarnistaja, wysłaŭnaja bolem i horam. Prysluchacca warta našaj pieśni kaścielnaj: „Światy Boža.“ Kolki ū jěj boli, kolki jenku duży prahnaj Boha i žyćcia wiečna ha — a pryhorblenaj da ziamli ciarpieńniem i cichim mučanictwam! Pieśnia nabožnaja i ciarpieńni ū tajničnym, hłybokim z saboj zwiazku. I tutaka skrywajecca druhaja pryčyna, čamu świataja dziewa-mučanica jość patronkaj kaścielnych śpiewaŭ. Janā pijała, bo miławała. Ciarpiela, — a ciarpieć z miłaści heta roskaš. Žyćcio jaje było *pieśniaj božaje miłaści i hłybokaha ciarpieńnia*“...

Pašla hetakaj pramowy razlałosia šumnaje: „Ad multos annos!“ (Na doŭhija lety). Daj Boža, kab naš chor pijaŭ doŭha-doŭha chwalby božyja ū našym kaściele! U kancy byŭ adčyt „ab bielaruskaje pieśni“ majho piara i myśli majej. Adčyt pakinuŭ na ūsich miłaje ūražańnie. „Mnoha ū im — kazali — žalby i sumy; tak, jak i ū pieśni našaha ruśniaka.“

Niama adpačynku biez raboty, a biez baraby niama i pieramohi.

5. Niachaj-ža budzie mnie, Hospadzie, mahčymym praz Twaju łasku toje, što nje-mahčymym zdajecca majej pryrodzie.

Ty-ż wiedaješ, što mała patraplu ciarpieć i jak chutka ũpadaju, sustrakajučy samuju maleńkuju supraciũnaść.

Niachaj-ža ũsie maje ciarpieũni dziela Imieũnia Twajho buduć mnie darahimi i pažadanyimi, bo ciarpieć dy kryũdy trywać dla Ciabie — nadta karysna dziela dušy majej.

R a z d z i e ł X X.

Ab patrebie pryznacca da swajej ułasnej niadužaści i niadoli żyćcia hetaha.

1. *Prociũ siabie pryznajusia da niesprawiadliwaści swajej* (Ps. 31, 5), pryznajusia pierad Taboju, o Panie, da niadužaści swajej.

Časta drobiaż źbiwaje mianie z darohi i smucić.

Pastanaũlaju muźna pastupać, a kali tolki prydzie maleniečkaja spakusa — i ũžo ja nadta pałochajusia.

Časta małaja, błaħieũkaja reč — mianie nadta spakušaje.

I kali dumaju, što ja zusim ũžo biašpiečny, — raptouna niejkaĵa drobiaż mianie wywaroćwaje.

2. Dyk hlaũ, o Boža, na ũniũzenie maĵo i niadužaść zusiul ũžo wiadomuju Tabie.

Zmiũjsia i *wyciaħni mianie z balota, kab u im ja nia ũhraz* (Ps. 68, 15) dy nie astaũsia hetak kinutym na zaũsiody.

Heta mianie časta turbuje dy saromić pierad Taboju: što tak lohka zhinajusia, što taki niaduży ja zmahacca z nachilami błaħimi.

I chacia nie calikom paddaũsia ja spakusie, adnak ciażkaja jana mnie i dakućliwaja i sumna żyć mnie hetak u ũtodziennym zmaħaũni.

I zhetul najbołš spaznaju swaju ja niadužaść, što samyja pahanyja ũjaũleũnia chutčeĵ napadajuć na mianie, čymsia ũciakajuć potym.

3. O, Ty, usiomahutny Boža Izraela, dbały ab dušy ũsich wiernych, spahlaũ na pracu dy madzieũnie słuhi Twajho i pamaży jamu ũ dobrych sprawach jahonych!

Abdużaj mianie niabiesnaju mahutnaściu, kab stary čaławiek, — hetaje mizernaje cieła, duchawi zusim nie padparadkawanaje jašče, nie pačalo waładać mnoju; na suproć hetaha cieła zmahacca mnie treba aź pakul duch trywaje ũ hetym niaščasnym żyćci.

Och! jakoje hetaje żyćcio, dzie nie pierastajuć sustrakacca ũsialakija biedy i niaščaćci, dzie poũna pustkaũ dy warožaści!

Bo kali adna biada ci spakusa pierastaje, inšaja ũjaũlajecca; abo kali z pieršaju trywaje jašče zmaħaũnie, a ũmat inšych ũžo lacić i to niespadzieũki.

U ČUŻYNIE.

*Ciażka żyć ũ čużynie, —
Damoũ choćacca mnie.*

*Ŭ rodu wiosku, dzie chatka staraja
Pachiliũšyś staić,
Dzie maħu ja lubić
Swajho brata — ziamli arataja.*

*Tam ũaũruk ũ wyšynie
Piaje piešniu wiašnie,
Tam Hanulačka ĵusi ĵaniaje,
Tam Piatruk maładziec
Swajo stada awiec
U čużuju trawu nia puskaje.*

*Tam wiasna mnie krasna,
A tut prykra jana —
Tut jana mnie nudu naħaniaje.
Tam mnie choćacca żyć
I żyćciom daważyć,
A żyćcio tut ũsiu wartaść ĵublaje.*

*I ci prydziecca mnie
Bołš ubačyć, ciabie
Kraj, dzie Nioman swoj bieħ pačynaje?!
Dyk pryšniś choć u śnie
Na čužoĵ staranie,
Biełaruś ty maja darahaĵa!!!*

JANKA K—k.

Hôpital de la Charité, Francyja.

4. I jakim čynam možna lubić żyćcio hetaje, u jakim stolki horkaści, stolki hora dy niaščaćcia?

Ci-ż možna na't zwać żyćciom, dzie płodzicca śmierć dy zaraza?

Adnak ũmat ludziej lubiać jaho, dy imknucca ũukać u jom nasalody.

Časta narakajuć, što ũwiet hety abmanny dy marny, adnak lohka jaho nia kidaĵuć, bo prahawitaść pačućciowaja zanadta imi zawaladala.

Ale z adnaho boku ũwiet da siabie ciahnie, z druhoha adpichaje.

Pažadanie cieła, praħa wačeĵ i pycha żyćciowaja (I Jan 2, 16) ciahnuć da lubowi ũwietu, a za toje boli dy niaščaćci, jakija ũ śled iduć za imi, paradħajuć nienawiść dy aħidu da ũwietu.

5. Ale, na ũal, hrešũnaja spadoba pieramahaje čaławieka, jaki zahraz u ũwiecie i-jaki ũžo ũwaħaje byccam za roskaš być pasluchmianym swajej pačućciowaści, bo ũžo nia bačyć dy nia čuje taje salodkaści, jakuju daje Boh, dy ũnutranaje pryhožaści cnoty.

Tyja, što calikom pahardħajuć ũwietam i imknucca Bohu słuźyci ũ ũwiatoj pasluchmianaści, — dobra wiedajuć salodkaść Bożuju, jakuju Jon tym pryrok, chto sapraũdy wyračycca ũwietu; i tyja dobra bačać, jak časta ũwiet pamylajecca i roħna bładzić.



UNIJACKAJA SEMINARYJA Ū DUBNIE NA ČEŠĆ ŚW. AJCA PIUSA XI.

11 lutaha siol. h. u salī Unijackaj Seminaryi ū Dubnie (Walyń) adbylasia ūračystaja akademija na češć św. Ajca z pryčyny Jaho dzieścićlećcia na Apostalskaj Stalicy.

Prahrama hetaj redkaj ūračystaści byla duža rožnarodnaja. Aprača ūstupnaj pramowy ajca Rektara A. Dubroŭskaha i adčytu ajca prof. dr. I. Buračeŭskaha, wystupaŭ seminaryjny chor, a tak-ža byŭ cely rad adpawiedna padabranych deklamacyjaŭ. Cikawa adciemić, što deklamacyi byli u rožnych mowach, jak polskaj, ukrainskaj, rasiejskaj, łacinskaj, hreckaj.

Siarod-ža hetych mowaŭ miela swajo miejsca i mowa biełaruskaja. Haduniec Seminaryi Fili-powič, biełarus, deklamawaŭ pa biełarusku wierš Fr. Bahušewiča — „Chrešćbiny Maciuka.“ Ahu-łam światkawańnie prajšło duža ūdała i ūračysta.

N.

Za majo žyta mianie na- bita.

Kamisija Kodyfikacyjnaja choča abdaryć nas cywilnymi šlubami i razwodami; dumaje abdaryć nas prawam, jakoha nia tolki dobry chryścijanin, ale naahuł kožny paważny čaławiek nia choča. Bo jano tak patrebna, jak taja dziura ū mości. Bolš jašče: jano piarečyć elementarnym asnowam maralnaści.

Hetaja Kamisija, što takaje prawa wyduma-ła, doraha nam kaštuje, na jaje addadziena mno-ha hrošaj, a jana wun što!... I skažycie ludzi dobryja: pašto jany patrebny — takija komisii, katorym treba płacić hrošy, a jany wydumoŭwa-juć zakony na našu zhubu?

Takoha prawa moža tolki choć ludzi ma-ralna sapsutyja, katoryja ad zbytkau nia wieda-juć, što rabić, čaho chacieć, jak rasiejskaja pry-kazka kaža: „od žyru biesiatsia;“ ale Komisii Kodyfikacyjnaj nia treba bylo marnawać čas na heta.

U kraj haspadarčy kryzys, halita na wioscy, pa haradoch biezraboćcie; heta ūsio z niedas-tačy hroša, a tut hety hroš addajecca na takija komisii, jakija wydumoŭwajuc zakony nia tolki što niepatrebnyjaja, ale nawet škodnyja dla lu-dziej.

„Za majo žyta mianie nabita,“ kaža naša przykazka; tak i tut: za našyja hrošy kuplajem sa-bie atrutu; za našyja hrošy Kamisija Kodyfika-cyjnaja choča abdaryć nas takim prawam, kato-raje, kali praz Sojm budzie začwierdzana, sta-niecca atrutaju žyćcia, jak siamiejnaha, tak i hra-madzka. Lepiej, kab tyja hrošy, što wydadzie-ny na takuju Komisiju, byli kinyeny ū bałota, ta-dy nia mieli-b hetaha biazbožnaha bałšawickaha płodu jaje pracy; płodu, jaki spichaje narod na dno krajnijaj niemarnaści i sapsućcia.

D. Aniško.

Što kažuć francuzy ab na- šaj Bačkaŭščynie.

Dawialosia mnie čuć, što niedzie niejkija studenty, naležačyja da taho elementu našaje moładzi, jaki jašče nie pierakanaŭsia ū swajej narodnaj prynaležnaści, pryjechaŭšy z Francyi na letnija wakacyi, hawaryli takija bluznierstwy ab našaj Bačkaŭščynie, što kab heta nia bylo faktam, dyk ja saromiŭsia i pisać. Hawarylijany, što ab Bielarusi ū Francyi nihto, ničoha nia wiedaje, nihto ničoha nia piša, što jany piera-brali ūsio ūniwersyteckaju biblijateku i nie znaj-šli niwodnaje knižki, pisanaje pra Bielaruś i šmat čaho inšaha padobnaha.

Woś, bratočki, moža hetu maju pisulku dawiadziecca čytać i tamu, chto čuŭ skazanyja słowy z wusnaŭ tych samych studentaŭ i Wam, chto cikawicca ab tym, jak dumajuć ab nas za hranicaj, dyk pawiercie, što mnohija wučonyja ludzi ū Francyi razwažajuc ab našaj Bačkaŭšcy-nie nia horš druhoha najšcyrejšaha biełarusa. Mnie prychođzilasia, naprykład, hawaryć z dzie-kanam fakultetu Sacyjalna-Palityčnych Nawuk adnaho z tutejšych katalickich uniwersytetaŭ. Woś, jak ja jamu skazaŭ, što ja biełarus, jon tak hetym ūściešyŭsia, načaŭ raspytywać u mianie ab našaj staroncy, kažućy, što heta wielmi dob-raja sprawa šanawać swoj narod u biadzie i im-knucca da palepšańnia jaho ciažkoje dol. Ja jamu raskazaŭ trochi z našaje historyi, z sučas-naha hramadzka imknieńnia našaha narodu. Jon z takuju achwotaju ūsio heta słuchaŭ, što mnie aź lahčej zrabiłasia na sercy adčuwajućy, što joś ludzi, jakija nam spačuwajuć.

Hawaryŭ ja jašče z adnym paryžaninam. Nia budu nazywać jaho prožwišča, bo heta do-syć znanaja asoba. Jon mianie ūwažaŭ čamuści za ruskaha, choć ja jamu ab hetym nikoli ničo-ha nie kazaŭ; ale cikawa, što haworačy adnojcy pra Polšč, jon mnie skazaŭ — pamiatajcie, što ū Polščy joś ukraincy i biełarusy, jakija tolki i čakajuć taje chwilinki, kab abwiaścić siabie sa-mastojnymi narodami.

Jašče adzin profesar raŭi mnie, naprykład, pierawieści na biełaruskaju mowu niekalki kame-dyjaŭ francuskaha pišmieńnika, jaki duža naš-miachajecca nad administracyjnymi ūladami, ka-žućy, što ū wašych adnosinach z palakami jak-raz heta padychodzie.

A ū miesiačniku „Le Monde Slave“ (Śla-wlanski Świet) za 1929 hod. R. Martel, francuz, žniaściŭ wialikuju staćciu ab biełarusach, u ja-koj padrabiazna apiswaje historyčnaje i sučasna-je stanowišča našaje Bačkaŭščyny.

Chočućy, možna wielmi mnoha znaści tut pisanaha i paćuć haworanaha pra našu staronku, bo heta joś kraj, jaki kaliści zajmie naležnaje stanowišča miž narodami Europy, što Francyja dobra razumieje.

Francyja.

Janka Wuholčyk.

Z relihijna-hramadzkaha žyćcia.

Katalictwa ũ Japonii. Pawodle nawiejšych wiestak u Japonii na 64.700.557 asob usiaho žycharstwa katalikoŭ jość 96.323. Asabliwa pamysna sprawa katalickaja raźwiwajecca tam apošnimi hadami, kali na niwie Chrystowaj pačali pracawać sami japoncy, z jakich užo jość jak ksiandzy, tak biskupy.

Časopisi katalickija ũ Zluč. Št. Ameryki apošnim časam raźwiwajucca duža pamysna. Na 21.800.000 katalikoŭ wychodzić tam 310 katalickich časopisiaŭ, ahulny nakład jakich siahaje 7.300.000 ekzemplaraŭ. Pry hetym treba adznačyć, što ũ hety lik nia ũchodziać ani katalickija miesiačniki, ani orhany profesyjnalnija.

U Wařawie 6 tysiać akademickaj moładzi prystupila da św. Komunii pašla rekolekcyjaŭ, jakija adbylisia 24—28 lutaha i 2—6 sakawika siol. h. Arhanizataram hetych rekolekcyjaŭ dla akademikaŭ byŭ „Sajuz Akademickich Katalickich Arhanizacyjaŭ.“

Ŭzrost katalictwa ũ Maroko. Misyjnaja dziejnaść u hetym kraji da wajny byla badaj niemaħcy-maja praz uwahu na pastajannija wojny i napady, akija tam usciaž zdaralisia. I tolki ũ apošnich hadoch praca misyjnaja ũzmahlasia, kali tam na heta značna palepšyli warunki.

U Leninhradzie wiedamaja z swajho—charastwa cerkwa, jakaja zwałasia Kazanski Sabor. bařawikami zabrana i addana na biazbožnicki muzej. Idzie tam, jak baħym, i dalej prašed chryścijanstwa.

Praca nad kodeksam prava katalickaha ũschodniaha kaścioła Jak wiedajem, Kaścioł katalicki maje nia tolki łacinski abrad, ale i šmat inšych. I tak da Kaścioła našaha naležać tak-ža kataliki, jakija majuć hetakija abrađy: abisynski, armianski, baħharski, koptyjski, albanski, melchicki, rumynski, sławianski, hrecki, syryjski, syryjska chaldejski, syryjska-malabarski. Kataliki ũšich hetych abrađaŭ, ahulam zwanych ũschodniki, przyznajuć adnu i tutuju samaju katalickuju nawuku, a tak-ža św. Ajca, jak namiešnika św. Piatra Apostala. Woš-ža dla hetych katalikoŭ ciapier u Watykanie wiadziecca wialikaja praca nad kodeksam prava carkoŭnaha. Kataliki abrađu łacinskaha swajo asobnaje prava užo majuć ad časaŭ pawajennyh.

Misyjnaja dziejnaść zakonničkaŭ. Hazety padajuć, što na misijach siarod rožnych pahanskich narodaŭ pracuje 30 tysiać siostraŭ misyjnarak, jakija naležać da rožnych z-konaŭ. Zakonnički hetija majuć 1600 siročych prytułkaŭ, 706 špitalaŭ, 300 prytułkaŭ dla starcaŭ, 1906 aptek i ũrešcie 84 špitali dla prakaznych Aprača hetaha majuć jany duža mnoha školaŭ, u jakich wučacca sotni tysiaćoŭ dziaciej.

U Litwie ũšich ksiandzoŭ jość 1031, klerykaŭ 450, zakonničkaŭ 581. Ahulam katalickaja sprawa tam raźwiwajecca pamysna.

Ščodraść amerykanskich katalikoŭ Padčas sioletniaha žbirańnia ũ Zluč. Št. Ameryki achwiar na katalicki ũniwersytet u Wař. nhtonie sabrali tolki z 43 dycecezyjaŭ 200 tysiać dalaraŭ, a jašće buduć achwiary z 61 dycecezii.

Žjezd wuhorskaj arhanizacyi katalickich pišmieńnikaŭ adbyŭsia ũ Budapešcie ũ kancy lutaha siol. hodu. Na žjezdzie hetym pastanoŭlena ũwajšci ũ lučnaść z takimi ž katalickimi arhanizacyjami druhich krajoŭ.

Katalickija školy ũ Chinach, nia hledziačy na pastajannija tam wajennija i rewalucyjnija zakaloty, raźwiwajucca duža dobra. Dzieciej swaich Chinčyki ũ hetyje školy pasylajuć achwotna. Aprača katalickich škol pačatkawych i siarednich isnuje ũ Pekinie tak-ža katalicki ũniwersytet, jakim kirujuć amerykanskija benedyktynicy. Ŭniwersytet hety siarod Chinčykaŭ duža popularny.

Ŭzrost katalictwa ũ Anhlii. Statystyka wykazuje, što ad 1920 h. da apošnich časaŭ uhođ nawa-račwalasia da katalictwa bolš-mienš 12 tysiać. Tolki za 1930 h. zbudawali lam 46 nowych kaściołaŭ i kaplicaŭ.

Z bielaruskaj niwy.

Biel. Himnazija na mahile bielaruskaha pišmieńnika Jadwihina Š. (Ant Lawickaha). 23 li s. h. u dziesiatyja ũhodki šmierci ũspomienaha pišmieńnika wučni Wil. Biel. Himnazii na čale z wučycielami adwiedali jaho mahilku, adyhrali žalobny marš, usklali wianok, a Ks. Ad. Stankiewič skazaŭ karotkuju pramowu ab tworstwie A. Lawickaha i značeñni jaho dla Bielarusau.

„Tawarystwa Pryjacielaŭ Bielarusawiedy“. Pad hetkim nazowam ad nlektoraha času isnuje ũ Wilni arhanizacyja, jakaja, častym ładžańniem nawukowadostupnych lekcyjaŭ u wadnej z salaŭ ũniwersytetu, całkom dobra pryslužwajecca bielaruskaj sprawe.

Pierawybary ũradu Wilenskaha Addziełu Bielaruskaha Instytutu Hasp. i Kultury adbylisia 28. li s. h. Staršynioj astašusia inž. Ad. Klimowič.

Praca ũ Wil. Addziele Biel. Instytutu H. i K. apošnim časam značna ożywilasja. Bodaž što niadzieli adbywajucca lekcyi, jakija dahetul čytaŭ Ks. W. Hadleŭski, a tak-ža student M. Piaciukiewič.

Bielaruskaja kulturnaja praca na wioscy. Ab bielaruskaj wioscy ũsie bielaruskija arhanizacyi zabylisia. Ab joj tolki pomnić Biel. Instytut Hasp. i Kultury, jaki čas ad času wysyła je swajho lektara. I tak 20 i 21. li s. h. hurtki Instytutu ũ wioskach Adamčukoch i Kurhanoch Wil. Trockaha paw. ładzili lekcyi, jakija pračytaŭ inž. Ad. Klimowič z Wilni.

„I kultura i palityka“. Pad hetkim zahałoŭkam wyšaŭ drukam referat inž. Ad. Klimowiča, čytany na Žjezdzie BCHD 13. XII. 1931 h. Brašura maje 16 balonak. Wyd. „Biel. Krynicy“.

„Da zlučeńnia“ Pad hetkim zahałoŭkam, jak my užo pisali, wychodzić u Wilni bielaruskaja ũnijnoja časopiš. Časopisi hetaj užo wyšaŭ druhi numer.

„Šlachu Moładzi“ wyšaŭ Nr. 2; žmiest paważny. rožnarodny i cikawy.

„Nioman“ — literaturna-mastacka-nawukowy miesiačnik. Wyšla knižka druhaja. Žmiest dawoli cikawy i paważny. Asabliwa-ž przyhoży wyhlad wonkawy, da čaho przyčynišia małady bielaruski mastak P. Siarhijewič.



HRAMADZIANIE!

Nie zabywajecisia ab swaich studentach bielarusach!

Składajcie achwiary na „Stypendyjalny Fond“!

Wilnia, Ludwisarskaja wul. № 1—19.



Usich šwiatyŭ u hetym kraju 2274. Škol katalickich 519, a ũ ich wučycca 60 tysiać moładzi.

Z Hišpanii wyhaniajuć, a ũ druhich krajoch prymajuć. Jak wiedama, u Hišpanii adbywajecca prašed Kaścioła; jezuitaŭ naprykład susim wyhaniajuć z kraju. Wyhnańnikaŭ hetych zatoje duža wietliwa prymajuć u druhich krajoch, jak napr. u Belhii i Holandyi.

Šosty unijny žjezd u Welhradzie adbudziecca sioleta letam. Sioletni hety žjezd budzie bolš uračysty jak zašusody, bo sioleta prypada je 25-lećcie takich žjezdaŭ. Na žjezdach hetych duža časta byli pradstaŭniki i ad bielarusau.

Załaty medal za najmaralniejšy teatralny twor. Katalickaja Liha Artystaŭ ũ Zluč. Št. Ameryki pastanawila naharadzić załatym medalem toho, čto napiša najmaralniejšuju i razam cikawuju teatralnuju štuku.

Braty Biełarusy!

Narod naš znachodzicca pad kryżowym ahniom škodnych dla jaho upływaŭ: biazbożnickaha lewaha i čużacka šowinistyčnaha prawaha. Adzin z hetych kirunkaŭ choča wyrwać Boha z dušy Biełarusy, a druhi — narodnaść. Jak adzin, tak i druhi imknucca da taho, kab z narodu biełaruskaha i śledu nie astałosia.

Što-ż my na heta, nieadrodnyja syny swajho mnohapakutnaha narodu? Ci majemo, apuściuшы ruki, pryhladacca, jak našyja worahi wrywajuć dušu religijna-narodnuju z cieła našaha żywoha narodu?

Nie! My musimo natużyć usie našyja siły dušy i cieła, kab baranić naš narod i nie pazwolić jamu zahinuć!

Dziela hetaha ūsim nam wiernym synom narodu treba zarhanizawacca ū duchowuju armiju zmaharoŭ za narod, ćwiordych jak skała, niaŭchilnych jak stal, zlučanych pamiż saboju luboŭju Boha i narodu i prociŭstawić usialakim warožym da nas upływam duch religijna-narodny. Wiedama ūsim, što duch katalicki, u abradku łacinskim, ci sławianskim, jość najbołš silnym i stojkim i tamu jon maje być dušoj dušy našaha Narodu. Hetki duch religijna-narodny niachaj ażywić našu Pahoniŭ, katoraja miaćom astraty wiery i narodnaści, jak małankaj, rassiače i razhonić ciomnyja chmary, jakija zaciahnuli nieba Biełarusi i pawiadzie narod naš da sławy i świetłaj budučyni.

Bracie Biełarusie, u imia dabra wiery i narodu twaim jość abawiazkam stacca zmaharom za narod, praniacca religijna-narodnym ducham i pašyrać jaho siarod druhich. Ale nia ūsiudy i nie zaŭsiody možna swaje dumki zaščaplać druhim żywym słowam. Kab ideju zmaharskuju pašyrać i pahłyblać, patrebna abawiazkawa słowa drukawanaje.

Woś-ža abawiazkam kožnaha zmahara za narod jość pryjści z materjalnaj pomačaj Tawarystwu „Biełaruskaje Katalickaje Wydawiectwa“, kab zarhanizawana baranić dušu religijna-narodnuju słowam drukawanym. U ciapierašnim časie drukawanaje słowa jość blizu adzinym arużžam u rukach zmaharoŭ.

Braty Biełarusy, kamu darahaja duša biełaruskaha narodu, niachaj u mieru swajej mahčymaści pašpiašyć i pryšle składku ū „Biełaruskaje Katalickaje Wydawiectwa“. Prysłanńie hetaj składki, choć by najmienšaj, budzie znakam prynaležnaści da T-wa.

Prysyłać składki i korespondencyju na adras: Sekretar T-wa Ks. Ad. Stankiewič, Wilnia, wul. św. Mika'aja 8-3.

Wilnia, 10.III.32 h.

Biełaruskaje Kat. Wydawiectwa.

Redaktor-Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ

Z dazwołu J. E. Wilenskaha Katalickaha Arcybiskupa-Mitrapalita

Roznyja cikawaści.

Nowaje paćwierdźańnie faktaŭ, padanych u św. Pisańni. Dyrektor brytyjskaj archeolohičnaj školy ũ Jeruzalimie, prof. Garstang, jaki aź niekulki hadoŭ daśledźwaŭ palestynskija wykopališčy, wydaŭ niadaŭna knižku ab biblijnych knihach Jozue i Sudździaŭ. U knižcy swajej wučony hety profesor, jaki nia jość nawať katalikom, śćwiardźaje, što ũsio apisanaje ũ henych biblijnych knihach całkom zhadźajecca z jahonymi dośledami archeolohičnymi.

Drewa buk baronie ad piaruna. Hatak mnohija dumajuć. Takija dumki pa aŭdziwyja. Wučonyja pryrodniki daznali, što kara buku adciahwaje elektryčnaść i baronić hetym samo drawa ad žniśćeńnia. Zatoje dla ludziej padčas bury z piarunami chawacca pad buk duża niebiaśpiečna.

Znak siły Ehiptu zahroźany. Hazety pišuć, što sfinks (wializarnaja murawanaja budowa ũ formie lwa z čalawiečaj haławoj) znak siły, jaki wytrywaŭ 6 tysiać hadoŭ, užo slaba trymajecca, kali jaho nie paprawiać, to razwalicca.

U Rasiei 9 miljonaŭ biazdomnych dzieć Jak bačym, celaja wialikaja armija dziećiej astajecca tam biazdomnaj. Urad bałšawicki z hetym sumnym žywiščam nijak nia moža sprawicca Jość heta zwyčajny naśledak zrujnawańnia siamji.

Najdaŭžejšym wisiačym mastom jość tak zw most Wašyngtona ũ Njujorku, daŭžynia jakoha miź filarami maje 1060 m.

Z palityki.

Litwa skaržycca na Polšč Lizie Narodaŭ. Jak wiedajem, polskija ũlady paru miesiacaŭ tamu zakryli dziesiać litoškich škol — adnu ũ Wilni i dziesiać u Wilenščyńie.

Kitajec prosić św. Ajca Kitajski pradstaŭnik u Lizie Narodaŭ prosić św. Ajca zastupicca za kitajcaŭ z pryčyn napasoŭ na ich japoncaŭ. Na hety zwarot kardynał Pacelli ad imia św. Ajca adkazaŭ henamu pradstaŭniku, što św. Ajciec molicca, kab miź abodwymi wialikimi narodami chutčeŭ nastaŭ supakoj.

Pamior Brand. Francuski doŭhaletni ministr zahraničnych spraŭ pamior 8.III s. h. Nišoščyk byŭ wydatnym palitykam i wialikim palityčnym pramoŭcam.

U Finlandyi niespako na. Tam ciapier urad socyjalistyčny. Woś-ža z jaho duża niezdawolena sialanstwa, jakeje apošnim časam nawať zbrojna wystupaje protiŭ uradu. Woś što znača arhanizacyja!

Litwa wyjhrała sprawu. Klajpedzki litoški urad zmusiŭ pajści ũ adstaŭku staršyniu dwrektoryi miascowaha Sojmiku niemca Boetchera za toje, što jon mieŭ niejkija tajnyja znosiny z niemieckim uradam. Niemcy za heta na Litwu paskaržylisia Lizie Narodaŭ. U Lizie adnak sprawu wyjhrała Litwa.

U polskich kapalniach strajk i niespakoj. Užo niešta dzwie niadzeli ũ polskich kapalniach kamienaha wuhla trywaje strajk. Miź palicyjaj i robotnikami dochodzić da sutyčak. Bywajuć ranienyja i zabityja.

Zakon ab sabrańnych i arhanizacyjach. Niadaŭna Polski Sojm pryńiaŭ zakon ab sabrańnych i arhanizacyjach, pawodle jakoha treba budzie padawać uradu na začwierdźańnie nawať i arhanizacyi palityčnyja. Jasna, što urad praciuńnych sabie partyjaŭ nie začwierdzić.

Nowaje asadnictwa. Na adnym z apošnich paśiedźańniaŭ polski Sojm pryńiaŭ zakon ab nowym asadnictwie na našych ziemiach. U nas niama swaim ziamli a tut čużych nasylajuć!

Biezrobotnych u Polščy da dnia 5 sakawika s. h. bylo 349,271 čalawiek. Za adzin tolki tydzień biezrobotnych prybyło 5,425 asob.

Wilenskija nawiny.

Śmierć biskupa W. Bandurskaha. 6.III s. h. pamior u Wilni bp. Bandurski byŭšy kapelan polskich lehijskaj.

Nie staje hrošaŭ. Wilenski mahistrat pierazywaje wialikuju niastaču hrošaŭ; hazety padajuć, što dla patrebnej akuratnaj wyplaty mahistratu hetamu nie staje aź miljon złotych.

Nia płaciać padatkaŭ. Za minuly miesiac wilenski mahistrat spahnaŭ mała bołš jak palowu naleźnych jamu padatkaŭ. Ludzi nia płaciać, bo nia majuć čym.

50 pradpryjemstwaŭ zbankrutawała. Za minuly miesiac zbankrutawała aź 50 handlowych pradpryjemstwaŭ.

500 žabراكoŭ. Pawodle apošnich padlicheńniaŭ usich žabراكoŭ na wulicach Wilni 500 čalawiek. Hazety padajuć, što ličba heta štoraz prybywaje.

Biezrobotnych u Wilni naličajecca da piaci z palowaj tysiać.

7654 zaprastestawanya weksli. U minulych miesiacy na terytoryi Wilenščyńy i Wilni bylo zaprastestawanych 7654 weksli, bo wystaŭcy ich nie mahli wykupić.

Nia kuplajuć damoŭ na licytacyi. U minulych miesiacy bylo ũ Wilni wystaŭlena na licytacyju 12 damoŭ. Kupili tolki 4, a na reštu nie znašlosia achwotnikaŭ, jakija mieli b hrošy.

Sekwestratary zabirajuć apošnija rečy. U Wilni niadaŭna ũ Kaciaryny Tumašewičychi (Zareče 21—15) sekwestratary za padatki zabrali apošnija rečy. Biednaja Tumašewičycha z biady i sa strachu samlela.

Paštowaja skrynka.

I. K. Ciešmysia, što Wy pačynajecie da nas pisac Jak bačycie, drukujem. Wieršy takža prydaducca.

Ks. J. T. Za 5 zł. dziakujem, adnačasna žadajem chutkaha pawarotu z haścinnaj Ukrainy u rodnuju Bielaruś.

I. Z. Prošbu Wašu spaŭniajem.

I. H. Prošny numar wysylajem.

Ks. I. P. 3 zł. 50 hr. urešcie da nas dajšli, widać, stałasja heta praz pamylku. Duża Wam dziakujem, hazetu pasylajem.

Ks. W. A. Dobra, pasylajem na Waš nowy adras.

Ks. D. R. J. R. Za 10 zł. padziaka. I nam zdajecca, što nowaja časopiś byla-b i lišniaj i nie pad siły.

K. B. 1 zł. 34 hr. atrymali, dziakujem, hazetu pasylajem.

K. F. 2 zł. 50 hr. atrymali i skarystali z ich pawodle Wašaj woli. Prošbu spoŭnili.

Ks. Prof. Dr. I. T. Rukapis atrymali. Duża dziakujem. Usia biada ũ tym, što nadta ciesnaja naša časopiś, ale na ũsio jość swoj čas.

Ks. F. A. Za 20 zł. i za pamiać wialikaje Wam dziakuj. Wy nas zaŭsłody wydatna paddzierżywajecie i materjalna i maralna.

J. L. Atrymali, dziakujem za pamiać. Z pryłanaha adnak nie skarystajem dzieła ciesnaty ũ našaj časopisi.

Ks. A. B. Za padpisku i za siabroŭskuju skladku „Katal. Wydowiectwu“ — dziakujem. Reštu hrošaj padziatiŭ pawodle Wašaj woli.

E. S. t. 6 zł. atrymali, dziakujem, časopiś pasylajem. Stała Ci dochodzić da Was? Bylo-b pažadana, kab Wy časam čy knuli nam što. Prosim!

Ks. F. Č. Za 9 zł. duża dziakujem. Časopiś pasylajem.

B. D. Zhodna z Wašaj wolaj adnu z latoŭku pakinu-li sabie, a druhuju pieradali ũ redakcyju „Da Zlučeńnia“.

Adrasu red. „Biel. Dumka“ nia znajem, dy j dawiedwacca niawarta, bo heta časopiś z bielarusami nia maje ničoha supolnaha.

A. K. „Chr. Dumku“ na probu pasylajem.

a. A. Chl. Dalar ad Was atrymali, duża dziakujem, časopiś pasylajem.

Dr. M. H.—B. Za 18 zł. ščyra Wam dziakujem. Časopiś pasylajem.

Čytajcie i wypiswajcie adzinuju bielaruskuju miesiačnuju časopiś moładzi

„ШЛЯХ МОЛАДЗІ“

jakaja drukujecca kirylicaj i łacinikaj i

KAŠTUJE TOLKI 2 zł. U HOD.

„Šlach Moładzi“ akuratna wychodzić užo 4 ty hod, zmiaščajučy cikaŭyja i rožnarodnyja materjały.

Adras Redakcyi i Administracyi: Wilnia, Zawalnaja wulica № 6 kw 10

Wypiswajcie kataloh bielaruskich knih, a z jaho abaznačanyja čyrwonamatramantam

knižki pa tannaj canie!

Bielaruskaja Kniharnia „PAHONIA“ ũ Wilni,
Zawalnaja wul. Nr. 6.

Pryjmajecca padpiska na bielaruskuju ũnijackuju miesiačnuju časopiś

„Да Злучэньня“

Časopiś heta kaštuje na hod 3.50 zł. Adres Red. Albertyn a.a. Jezuity.
Adres Administracyi: Wilnia, wul. Wialikaja 58-2.

Wyjšła z druku i pradajecca nowaja knižyca

„І культура і палітыка“,

napisaŭ inž. AD. KLIMOWIČ.

Knižyca kaštuje 15 hrošaj.

Možna wypisać, prysłaŭšy paštowy značok, z Kniharni „PAHONIA“
Wilnia, Zawalnaja wul. № 6.